
Šafaříkovy mapy zapsány do seznamu Paměti světa UNESCO

English see below

Praha, 12. 5. 2025 - České kulturní památky zaznamenaly významný mezinárodní úspěch v podobě zápisu unikátních map slavisty Pavla Josefa Šafaříka. Sekretariát UNESCO obdržel 122 žádostí, z nichž bylo pouze 74 doporučeno k zápisu. Mezi nimi se nacházela i zmíněná česká nominace, jež byla v dubnu 2025 zanesena do Mezinárodního registru Pamět' světa UNESCO. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy se tak může pyšnit již druhým záznamem do tohoto prestižního mezinárodního seznamu. V roce 2017 totiž uspěla s nominací Camociových map.

230. výročí narození slavisty a filologa **Pavla Josefa Šafaříka** (13. května 1795 – 26. června 1861) oslaví Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy zápisem jeho celoživotního kartografického díla do prestižního rejstříku Pamět' světa UNESCO. Pavel Josef Šafařík se narodil v Kobeliarově pod Tatrami, studoval v Jeně, působil jako ředitel pravoslavného gymnázia v srbském Novém Sadu. Roku 1833 se přestěhoval do Prahy, kde působil až do své smrti. Odmítl lukrativní místa na evropských univerzitách a zůstal v české metropoli, věrný svým obrozeneckým plánům. Zde pracoval mimo jiné jako cenzor české beletrie a posléze jako ředitel pražské univerzitní knihovny. V roce 1848 na Slovanském sjezdu v Praze pronesl památnou řeč, v níž se dovolával svobody pro slovanské národy v rakouské monarchii. Jeho nejvýznamnějším dílem byly Slovanské starožitnosti (1837), v nichž podrobně předestřel nejstarší dějiny Slovanů do konce prvního tisíciletí. Projevil se jako znalec zeměpisných pramenů a dosáhl na přední místo mezi evropskými historickými geografy. Dokázal, že Slované jsou vedle Řeků, Římanů a Germánů spolutvůrci evropské kultury. Jeho dílo mu získalo velký věhlas a bylo přeloženo do mnoha jazyků.

Vlastní mapovou sbírku začal Šafařík vytvářet již při svém srbském pobytu. Na mapách jihoslovanských regionů zjistil mnoho chyb, a proto se rozhodl, že sám vytvoří novou mapu Srbska. Později svůj úmysl rozšířil na území, které obývaly všechny slovanské národy. Ty byly v dílech západních evropských autorů často zkreslovány nebo vynechány. Kartografický samouk se tak po dvaceti letech usilovné práce vypracoval v uznávaného specialistu. Na základě starých pramenů identifikoval nejstarší slovanská toponyma a hydronyma a lokalizoval je na svých historických mapách. Ty bohužel nebyly vydány tiskem a uchovaly se pouze v unikátních rukopisech. Také jeho etnograficko-lingvistické mapy jsou zastoupeny přípravnými koncepty. Jako příklad uvádíme Ethnografickou mappu ke Slowanským starožitnostem (1839). O to slavnější bylo očekávané vydání mapy Slovanský zeměvid (1842), která byla publikována spolu s výkladovou monografií nazvanou Slovanský národopis. Zde byla poprvé uvedena toponyma i hydronyma v místních slovanských jazycích.

Soubor autografických dokumentů Pavla Josefa Šafaříka, uložený v Mapové sbírce Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, představuje 88 položek z období let 1820–1851. Šafařík byl otcem vznikajícího vědeckého oboru etnografie a zakladatelem tematických etnograficko-lingvistických map, které zahrnovaly oblasti Evropy a Asie. Jeho originální technika kartografické tvorby ovlivnila vědecké postupy i za hranicemi Evropy. Některé jeho rukopisné kopie odkazují na předlohy, které se již nedochovaly. Šafaříkův celosvětový přínos spočívá v unikátní výzkumné metodě srovnávací lingvistiky, historie, geografie, kartografie a toponomastiky. Šafaříkovo dílo je výjimečně dokonalý příklad vědecké formy emancipačního úsilí 19. století. Nominovaná sbírka obsahuje původní rukopisné mapy, tištěné mapy s rukopisnými doplňky a kolorováním i rukopisné texty. Díky tomu je každý dokument jedinečný a originální a vyskytuje se v pouhém jednom exempláři.

Česká republika má na svém kontě již deset úspěšných zápisů do prestižního rejstříku UNESCO. Nyní mezi ně přibudou i mapy P. J. Šafaříka.

? Odkaz na nové zápisy MoW UNESCO lze nalézt na stránkách [UNESCO](#) .

? Webová prezentace: [Mapy Pavla Josefa Šafaříka](#) Digitalizované mapy z této kolekce jsou volně přístupné a je možné je svobodně užít v kvalitním rozlišení v [Digitální knihovně Kramerius Univerzity Karlovy](#) či v [Digitální Mapové sbírce](#) . Jsou dostupné i na portálu Národního muzea v Praze [eSbírky](#) a na portálu evropské digitální knihovny [Europeana](#) .

Tisková zpráva ke stažení zde

Šafařík's maps added to UNESCO Memory of the World Register

Prague, May 12, 2025 – Czech cultural monuments have achieved significant international success with the inscription of unique maps by Slavic scholar Pavel Josef Šafařík. The UNESCO Secretariat received 122 applications, of which only 74 were recommended for inscription. Among them was the Czech nomination, which was entered into the UNESCO Memory of the World Register in April 2025. The Faculty of Science of Charles University can now boast its second entry in this prestigious international list. In 2017, it was successful with its nomination of Camocio's maps.

The 230th anniversary of the birth of Slavist and philologist **Pavel Josef Šafařík** (May 13, 1795 – June 26, 1861) will be celebrated by the Map Collection of the Faculty of Science of Charles University with the inclusion of his life's cartographic work in the prestigious UNESCO Memory of the World Register. Pavel Josef Šafařík was born in Kobeliarovo pod Tatrami, studied in Jena, and worked as the director of an Orthodox high school in Novi Sad, Serbia. In 1833, he moved to Prague, where he remained until his death. He turned down lucrative positions at European universities and remained in the Czech capital, faithful to his plans for national revival. Among other things, he worked as a censor of Czech fiction and later as director of the Prague University Library. In 1848, at the Slavic Congress in Prague, he delivered a memorable speech in which he called for freedom for the Slavic peoples in the Austrian monarchy. His most important work was *Slovanské starožitnosti* (Slavic Antiquities, 1837), in which he presented in detail the earliest history of the Slavs until the end of the first millennium. He proved himself to be an expert on geographical sources and achieved a leading position among European historical geographers. He demonstrated that the Slavs, alongside the Greeks, Romans, and Germanic peoples, were co-creators of European culture. His work earned him great renown and was translated into many languages.

Šafařík began compiling his own map collection during his stay in Serbia. He found many errors on maps of the South Slavic regions and therefore decided to create a new map of Serbia himself. He later expanded his intention to include the territories inhabited by all Slavic peoples. These were often distorted or omitted in the works of Western European authors. After twenty years of hard work, the self-taught cartographer became a recognized specialist. Based on old sources, he identified the oldest Slavic toponyms and hydronyms and located them on his historical maps. Unfortunately, these were never published and have been preserved only in unique manuscripts. His ethnographic and linguistic maps are also represented by preliminary concepts. One example is the *Ethnographic Map of Slavic Antiquities* (1839). The anticipated publication of the map *Slovanský zeměvid* (1842), which was published together with an explanatory monograph entitled *Slovanský národopis* (Slavic Ethnography), was all the more famous. This was the first time that toponyms and hydronyms were listed in the local Slavic languages.

The collection of autographic documents by Pavel Josef Šafařík, stored in the Map Collection of the Faculty of Science of Charles University in Prague, consists of 88 items from the period 1820–1851. Šafařík was the father of the emerging scientific field of ethnography and the founder of thematic ethnographic-linguistic maps covering areas of Europe and Asia. His original cartographic technique influenced scientific practices even beyond the borders of Europe. Some of his handwritten copies refer to originals that have not been preserved. Šafařík's global contribution lies in his unique research method combining comparative linguistics, history, geography, cartography, and toponymy. Šafařík's work is an exceptionally perfect example of the scientific form of 19th-century emancipation efforts. The nominated collection contains original handwritten maps, printed maps with handwritten additions and colouring, and handwritten texts. This makes each document unique and original, with only one copy in existence.

The Czech Republic already has ten successful entries in the prestigious UNESCO register. Now, the maps of P. J. Šafařík will be added to this list.